

LIMITED DISTRIBUTION - URGENT

READ AND DESTROY

ITEM No. 11416/56

SPECIAL ATTENTION: Political Advisor
Audience Analysis
Translation Pool.

MV+EDL
Dec 20
XIV-929

HUNGARY

EXILE (1200)
Anti-Communist Propaganda (1207)

EIGHT YEARS DISCONTENT BRED THE REVOLUTION, SAYS
STUDENT.

SOURCE GRAZ: Student, 18, who resided in BUDAPEST, attended the "Eotvoes Lorand" university and escaped on November 25 1956. Expressed own opinions.

DATE OF OBSERVATION: Until November 25 1956.

ENGLISH SUMMARY: The revolution, says source, started in university and literary circles, was bred by eight years discontent and sparked when the secret police opened fire on demonstrators. At this point demonstrators were forced to defend themselves with means they had not previously considered as necessary. RFE had very little share in these developments, even though it had helped to form public opinion.

NAGY became prime minister because he sympathized with the discontented to a certain extent, but mainly because he wanted to save communist institutions. The rebels regarded NAGY's appointment as a partial victory and his regime as a temporary institution which they could compel to grant further concessions.

After November 4, RFE helped to save many lives. It supplied reliable information on Soviet troop movements and the border, thus helping many to evade deportation and to escape West, comforted escapees' relatives in Hungary by broadcasting "Messages home."

The UNO's inability to help, says source, was responsible for the failure of the Hungarian revolution.

EVALUATION COMMENT: None.

* * *

(Over)

"A forradalom előkészítésének és eseményeinek közvetlen szemlélője és résztvevője voltam," kezdi el nyilatkozatát a fiatal egyetemi hallgató. "A kezdeményezés az egyetemi hallgatóság és írók köréből indult ki. A szinte osztatlan közvélemény kialakulása az orosz megszállók elleni gyűlöletre és az általános elégedetlenségre vezethető vissza. Helytelen irányban következett az, aki ezt külföldi izgatásra vezetett vissza. A robbanó anyagot — hogy hasonlattal éljek — a kommunista rendszer gyűjtötte össze, a robbanást pedig maga a rendszer janicsárjai, a kék ÁVH-sok idézték elő, amikor reánk lőttek.

Amikor a Bródy Sándor utcai stúdió előtt az ÁVH riadó készülsége — fehérre festett vöröskeresztes autókkal — megjelent és tüzelt a békés tömegre, következett be a forradalom fordulópontja. Ettől kezdve kapta a tüntetés a fegyveres önvédelem jellegét. A sortűz után elhatároztuk — hogy követeléseinket megvalósítjuk — csak szilárdabb lett, de most már olyan eszközökhöz kellett nyulnunk, amelyekre mozgalmunk előkészítésénél nem is gondoltunk.

Az elfajulás miatt — néztem szerint — egy vonatkozásban mi diákok is hibásak vagyunk. Nem kellett volna vezetőinknek minden áron ragaszkodni ahhoz az elhatározáshoz, hogy a 14 pontot a Bródy Sándor utcai stúdióból hirdessék ki. Amint itt ellenállásra találtunk, ki kellett volna térni az erőszak elől és helyette a LAKIHEGY-i adót kezünkbe keríteni, ahonnan azután biztosan mód lett volna a rádión keresztül az ország népéhez szólni.

Amikor a lövések elhangzottak — visszaút már nem volt. Az pedig, hogy az ÁVH részéről nyílt szembehelyezkedés történt velünk, GÉRO beszédének tudható be. Ez az ember változtatta az egészséges változásba vetett reményünket és örömteli hangulatunkat elkeseredéssé és békés magatartásunkat jogos fegyveres akcióvá.

A SZER-nek ehhez a végzetes változáshoz semminemű köze nem volt. Ha befolyást gyakorolt is adásain keresztül a magyar közvéleményre, ezt a hatást eltulozni odáig, hogy véres forradalmat robbantott ki Magyarországon, véleményem szerint célzatos és lelkiismeretlen állítás.

NAGY Imre ezekben a napokban azért lett miniszterelnök, mert "félábrával" a mi táborunkhoz tartozott. A másikkal azonban ott — nyilvánvaló, hogy "menteni a kommunizmusból, ami menthető," ahol hosszú éveken át játszott a idegen utasításra népellenes szerepét. Az, hogy a pattanásig feszült huron 1953-ban ő engedett, az csak az ő jobb szímatjára vallott, de nem jelentette azt, hogy ő önmagától revideált. Mindarra, amit akkor tett, a körülmények kényszerítették.

(more)

Különben egy percig sem volt ora a helyzetnek. Szánalmas volt látni amikor október 23-i beszédénél nem tudta, hogy kik állanak előtte, mi a tömeg, illetve az ország hangulata s nem is tudta eltalálni a helyzet parancsolta hangnemet. Megbízata száunkra annyit jelentett, hogy céljaink egy részét elértük, s hogy a többi az ő átmenetinek tartott kormányzata alatt el fogjuk érni. Ő mint vérbeli kommunista elérkezett a hegy másik oldalára, ahol a lejtő kezdődött s megállás számára nem volt. Amennyi erőt mutattunk volna mi, annyit kellett volna engedjen ő, de "fából vaskarikát", moszkovita nevelésű kommunistából népszerű magyar vezetőembert nem lehetett volna faragni belőle. Emlékezzünk csak vissza a SZER-nek 1953 júliust követő adásaira!

November 4-e után a SZER szerepe kimondottan életmentés volt. Azzal, hogy az orosz csapatmozdulatokról és a határmenti helyzetről megbízható tájékoztatást adott, ezek számára nyújtott lehetőséget a meneküléshez és mentett meg ezáltal deportálástól. Az otthonmaradottakat oly példás figyelemmel és gyorsasággal megnyugtató üzenetszolgálatra pedig újabb emlékművet emelt számára a magyar nép szívében. Ezeket a gesztusokat sem mi -- akik már a világ szabad felén vagyunk -- sem pedig a hozzánk tartozók soha meg nem hálálhatjuk s el nem felejthetik.

A mi forradalmunkat a mi elhatározásunkat indította el, a mi lelkesedésünk és átértett igazunk táplálta. Hogy igaz vagyunk -- legalább is egyelőre -- elbukott, azt minden gondolkozó magyar ember az ENSZ tehetetlenségének tudja be. Mig az ENSZ tekintélye a történelmi hetekben Magyarországon állanóan csökkent, addig a SZER népszerűsége példátlan magasságot ért el."

End.

LIMITED DISTRIBUTION

READ AND DESTROY